

OŚWIADCZENIE RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 30 lipca 2026 r.

z okazji jubileuszu 120-lecia powstania osiedla Giszowiec

Na podstawie § 20 ust.1 Regulaminu Rady Miasta Katowice, stanowiącego załącznik nr 3 do Statutu Miasta Katowice (Dz. Urz. Woj. ŚI. z 2022 r., poz. 6249)

Rada Miasta Katowice oświadcza:

Osiedle Giszowiec (do 1922 roku Gieschewald) powstało w latach 1906 - 1910 z przeznaczeniem dla pracowników koncernu „Georg von Giesches Erben”. Pomysłodawcą i budowniczym osiedla był dyrektor generalny koncernu Anton Uthemann.

Projekt wykonany w pracowni architektonicznej Emila i Georga Zillmannów opierał się na idei miasta - ogrodu i koncepcji zabudowy wzorowanej na architekturze wsi górnośląskiej. Osiedle stanowiło zwartą, w pełni samowystarczającą jednostkę administracyjną, wyposażoną we wszelkie niezbędne elementy infrastruktury osiedlowej. Mieszkańcy to w większości robotnicy, ale także kadra inżyniersko - techniczna, urzędnicy i nauczyciele. Do każdego mieszkania przypisany był budynek gospodarczy, ogród i sad owocowy.

Społeczność osiedla była silnie zintegrowana zarówno przez miejsce zamieszkania jak i wspólnotę miejsca pracy.

Giszowiec był unikatowym, na skalę europejską, przykładem wzorcowego budownictwa patronackiego z początków XX wieku.

Unikatowość osiedla zniszczona została w latach 60 - tych XX wieku wskutek wyburzenia większości budynków mieszkalnych pod wysokościową zabudowę wielomieszkaniową. Proces niszczenia Giszowca, tragiczne losy ludzi przedstawił w przejmującym filmie „Paciorki jednego różańca” Kazimierz Kutz.

Pozostała część zabudowy osiedla objęta jest dzisiaj ochroną konserwatora zabytków stanowiąc świadectwo doskonale przemyślanej idei miejsca przyjaznego mieszkańcom i jego niegdysiejszej świetności. Decyzja potwierdza wyjątkową wartość tego miejsca.

Nowi mieszkańcy osiedla, którzy pojawili się wraz z budową kopalni „Staszic”, wnoszą w atmosferę Giszowca nowe wartości, jednocześnie integrują się wokół jego historii i zabytków.

Chlubą Giszowca są nowopowstałe obiekty jak na przykład pierwszy w Polsce Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy dla Dzieci przy ulicy Gościnniej, Szkoła Marzeń nr 51 przy Przyjaznej, Dom Kultury w Parku Giszowieckim, osiedla Katowickiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego i inne, które zblizniają powstałe wskutek wyburzeń rany w tkance społecznej i mieszkaniowej osiedla.

Dzisiejszy Giszowiec jest pełnym zieleni osiedlem - ogrodem, miejscem przyjaznym do zamieszkania, powodem dumy dla jego mieszkańców i turystyczną wizytówką Katowic. Jest świadectwem historii, tradycji oraz zachodzących przemian.

Rada Miasta Katowice wyraża uznanie mieszkańcom, organizacjom społecznym i instytucjom działającym na rzecz zachowania historii i tradycji osiedla, a także dla jego dalszego rozwoju i integracji mieszkańców.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Łukasz Borkowski